

Magyarország Alaptörvénye 2012. január 1-jén lépett hatályba. Ennek az Alaptörvény hetedik módosításával megállapított – jelenleg hatályos – VI. cikk (3) bekezdése^[6] kimondja, hogy „[m]indenkinek joga van a személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez”. Az Alaptörvény tehát a magyar jogi szabályozás hagyományainak megfelelően a személyes adatok védelmével összefüggésben rendelkezik a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogról. A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok nyilvánosságához való jog érvényesülésének ellenőrzése – az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdése alapján – független hatóság feladata.

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot^[1] az 1989. évi XXXI. törvény iktatta az Alkotmány^[2] rendelkezései közé [61. § (1) bekezdése^[3]]. Az Alkotmánybíróság e rendelkezés alapján már korai gyakorlatában hangsúlyozta, hogy az Alkotmány „a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó jogot is alkotmányos alapjogként garantálja, amely a kommunikációs alapjogok jogegyütteséből az informáltsághoz való jogot, az információk megszerzésének szabadságát és állami elismerését, továbbá biztosítását jelenti”^[4].

Az információszabadságra vonatkozó legfontosabb szabályokat az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) szabályozta. A jogalkotó e törvény megalkotása során hangsúlyozta, hogy „[a] demokratikus folyamatok kibontakozása magával hozza, s ő megköveteli, hogy az állampolgárok e jogállásukból eredően – azaz minden külön felhatalmazás vagy engedély nélkül – hozzájuthassanak bizonyos közérdekű információkhoz, amelyek az általuk választott szervek működésére, közpénzek felhasználására stb. vonatkoznak.”^[5]

^[4] 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 185.

.....

A 34/1994. (VI. 24.) AB határozat rögzítette, hogy a közérdekű adatok megismerése az információs alapjogok körébe tartozik, ezek közül is „az informáltsághoz való jogot, az információk megszerzésének szabadságát és állami elismerését, továbbá biztosítását jelenti.”

Az Alkotmánybíróság fenti döntésében a közérdekű adatok megismerését a véleménynyilvánítás szabadságával is összekapcsolta, annak kvázi előfeltételeként értelmezte.

A 32/1992. (V. 29.) AB határozatban az Alkotmánybíróság úgy foglalt állást, hogy „a közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésére gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat”.

Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) AB határozatában kinyilvánította, hogy a közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos jogfejlődést és gyakorlatot az Alaptörvény hatálybalépését követően is irányadónak tekinti.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott az [Alaptörvény](#) 39. Cikkének (2) bekezdésére is, amely a közérdekű adatokat a közpénzekre és a nemzeti vagyponra vonatkozó adatokkal összefüggésben értelmezi, amelynek célja az átláthatóság és a közélet tisztasága elvének biztosítása.

Ez az elv a Nemzeti hitvallás alapján minden közfeladat ellátásával összefüggő adat kezelése szempontjából is irányadó.

Az Alaptörvény VI. Cikke rögzíti, hogy mindenkinek joga van a személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Ezt a jelenleg is hatályos [az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben](#) (a továbbiakban: Infotv.) garantálja a jogalkotó.

Az alaptörvénytől bírói döntésekkel szemben igénybe vehető alkotmányjogi panasz intézménye azt garantálja, hogy a bíróságok a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok vizsgálata során nem a bírói döntés közérdekű adatokra vonatkozó érdemi részét vizsgálja, hanem „a nyilvánosság-korlátozással szemben fennálló alkotmányossági szempontok érvényesítését követeli meg az Alaptörvény által megállapított mérce alapján.”

A közérdekű adat fogalmával kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy azt az Alaptörvény nem határozza meg teljes körűen, mivel csak a fent már említett 39. Cikk (2) bekezdésében foglalt adatokat minősíti deklarátívan közérdekű adatnak, amely ugyanakkor nem jelenti azt, hogy csak ezek az adatok tekinthetők közérdekű adatoknak.

Ezt egyértelművé tette az Alkotmánybíróság 21/2013. (VII. 19.) AB határozatának indokolása is, amely kimondta, hogy „közérdekű adatok köre nem korlátozódik az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerinti adatokra. Közérdekű adatnak minősül alapvetően az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek kezelésében lévő, tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett információ és ismeret.”

Az Alkotmánybíróság a 3077/2017. (IV. 28.) AB határozatban kifejtette, hogy amennyiben a jogalkalmazó jogértelmezésével az Infotv. szerinti közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok körét leszűkíti, ezzel megsérti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését.

A személyes adatok és a közérdekű adatok közötti összefüggést az Alkotmánybíróság 3254/2018. (VII. 17.) AB határozatban értelmezte, amikor megállapította, hogy az érintett hozzájárulása nélkül vagy az adatnyilvánosságot elrendelő jogszabály hiányában nem lehet teljesíteni a személyes adatokra vonatkozó közérdekű adatigénylést.

Az Infotv. 26. §-a maga is rendelkezik közérdekből nyilvános személyes adatokról. Ilyennek minősíti a közfeladatot ellátó szerv feladat-és hatáskörében eljáró személy nevét, feladatkörét, munkakörét, vezetői megbízását, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adatát, valamint azon személyes adatait, amelyek megismerhetőségét törvény előírja.

A fenti AB határozatban az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az Infotv. ezen rendelkezései a külföldi állam képviseletében fellépő szervek vagy személyek személyes adataira is kiterjednek.

Az információszabadság alanyi oldalát vizsgálva az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy jogosult bárki lehet, kötelezett pedig az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek, akiknek proaktív módon kell elősegíteniük az adatok nyilvánosságát, de kérelemre azokat minden esetben ki kell adni. Az Alaptörvény közpénzekre vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatban azonban úgy foglalt állást, hogy ezzel összefüggésben bármely közpénzt kezelő, abban részesülő szervezetnek teljesítenie kell a nyilvánosságra vonatkozó követelményeket, akkor is, ha nem lát el közfeladatot.

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozhatóságát tekintve az Alkotmánybíróság szerint nem tekinthető abszolútnak, azaz más alapjogok biztosítása érdekében a szükségesség és arányosság figyelembe vételével korlátozható.

Az Alkotmánybíróság a közérdekű adatok kiadásának korlátozását lehetővé tevő törvényeket megszorítóan értelmezi. A 12/2004. (IV. 7.) AB határozat rögzítette is, hogy „a közérdekű adatok nyilvánossága a főszabály; ehhez képest a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását kivételnek kell tekinteni.” Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjogsértők.”

A korlátozás fennállását tekintve az Alkotmánybíróság követelményként állította, hogy „a korlátozás indokának tényleges fennállását kétségtelen módon bizonyítani kell.” Ellenkező esetben a korlátozás nem tekinthető az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint feltétlenül szükségesnek.

A korlátozást az Infotv. 27. §-a két esetben teszi lehetővé. Az egyik esetben az adatok jellemzői alapján kizárja azok megismerhetőségét. A másik esetben pedig lehetőséget biztosít a jogalkotónak vagy az adatkezelőnek, hogy döntsön az adat nyilvánosságának korlátozásáról.

A mérlegelés körében az adatkezelőnek vagy a jogalkotónak „közérdek tesztet” kell végeznie, amelynek során azt kell megvizsgálnia, hogy „a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú-e a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél.”

A minősített adatokkal összefüggően az Alkotmánybíróság a 29/2014. (IX. 30.) AB határozatában [a minősített adatok védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényre](#) (a továbbiakban: Matv.) hivatkozott, amely szerint az adat minősítéssel csak akkor védhető, ha –többek között – az adat nyilvánosságát és az arra feljogosított személyen kívüli megismerhetőségét meghatározott ideig korlátozni szükséges, amellyről a minősítő dönt. Az AB szerint ez a szabályozás nem korlátozza a közérdekű adatok nyilvánosságát, mert „a „közérdek-tesztet” nem a minősített adat megismerése iránti igény elbírálásakor, hanem még a minősítési eljárás alatt kell elvégezni”, így a korlátozás jogszerűsége biztosított. „A Matv. kifogásolt rendelkezése az Alaptörvénnyel ellentétes értelmezést is megenged, mivel nem írja elő egyértelműen a minősítéshez fűződő közérdek mellett a minősítendő adat nyilvánosságához fűződő közérdek figyelembevételét”, ezért az AB a minősítő kötelességévé teszi, „hogy a minősítés felőli döntés során kellő mértékben vegye figyelembe a minősítéssel védendő érdek mellett a minősítendő adat nyilvánosságához fűződő közérdeket.”

A jogszabály a minősítés indokolását sem írja elő kötelezettséggként, ezért „az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként megállapította, hogy a minősítő, ha a minősítés során eltér a minősítési javaslatától, az adat minősítéséről szóló döntését köteles érdemben, részletesen indokolni, amelyből különösen ki kell tűnnie a nyilvánosság korlátozását kellő mértékben alátámasztó okoknak.”

Az Alaptörvény hatálybalépését követően a 21/2013. (VII. 19.) AB határozat foglalkozott először a döntés megalapozását szolgáló adatokkal kapcsolatos nyilvánosság-korlátozásának alapjogi követelményeivel.

Az AB határozat visszautalt a 34/1994. (VI. 24.) AB határozatban rögzített alkotmánybíróági gyakorlatra, amely szerint „az aktanyilvánosság a közbülső munkaanyagokra nem, hanem csak a végeredményre vonatkozik.”

Az AB azért tartja megengedhetőnek „az automatikus nyilvánosságkorlátozást, mert ennek hiányában minden egyes döntés-előkészítéssel kapcsolatos adat titkosításáról –a munkaanyagok védelme és a döntéshozatali eljárás, illetve a szerv működésének hatékonysága érdekében – külön döntést kellene hozni, amely elviselhetetlen adminisztrációs terhet jelentene.”

A döntés-előkészítő anyagokkal kapcsolatban az AB azt a követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy vizsgálják, hogy az adatkezelő szerv nem korlátozta-e indokolatlanul a közérdekű adatokhoz való hozzáférést arra hivatkozva, hogy az igényelt adatokat az igénylő által meg nem ismerhető adatokkal együtt kezelik, miközben az utóbbiak felismerhetetlenné tételének nem lett volna akadálya.”

A 21/2013 (VII.19.) AB határozat szerint nem tekinthető „a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülése érdekében az Alaptörvénnyel összhangban állónak az olyan korlátozás, amely egy adatot vagy egy egész dokumentumot végérvényesen elvon a nyilvánosság elől, illetve amely egy dokumentumot annak tartalmától függetlenül, teljes egészében nyilvánosságkorlátozás alá helyez.”

A bírósági vizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy korlátozás alá eső adatok milyen döntés meghozatalát, milyen eljárás lefolytatását szolgálják, s valójában érdemi kapcsolatban állnak-e a közérdekű adatot kezelő szerv feladat-és hatáskörébe tartozó döntéssel, illetve, hogy az igényelt közérdekű adatok kiadása valóban befolyásolná-e az adatkezelő döntésének meghozatalát, megghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkát.” Ezen körülmények vizsgálatának hiányában a bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez nem férhet kétség.

Az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a döntés-előkészítő adatra hivatkozás során az eljáró bíróságnak a formai követelmények mellett minden esetben vizsgálnia kell az adatok tartalmát is a fentiek szerint, mert egy közérdekű adatot formálisan lehet döntés-előkészítőnek minősíteni, akkor is, ha a fenti vizsgálati szempontoknak nem felel meg.

„Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a 21/2013. (VII. 19.) AB határozatban éppen annak érdekében rendelkezett a döntés-előkészítésre történő hivatkozás garanciáiról, hogy az ne váljon egy olyan, pusztán formális, bármikor felhívható korlátozási alappá, amely a nyilvánosságkorlátozást automatikusan igazolttá teheti.”

(kuria-birosag.hu)

ALKOTMÁNY SZERINT :

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges

mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

II. cikk: Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

III. cikk: (2) Tilos emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.

(3) Tilos az emberi fajnemesítést célzó gyakorlat, az emberi test és testrészek hasznoszerzési célú felhasználása, valamint az emberi egyedmásolás.

IX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

(5) A (4) bekezdés nem zárja ki valamely személy büntetőeljárás alá vonását és elítélését olyan cselekményért, amely elkövetése idején a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai szerint bűncselekmény volt.

(6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltethető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez. (2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszervezésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.

A veszélyhelyzet

53. cikk

(1) A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be.

(2) A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

(3) A Kormány (2) bekezdés szerinti rendelete tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja.

(4) A Kormány rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti.

A különleges jogrendre vonatkozó közös szabályok

54. cikk

(1) Különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és a III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható.

(2) Különleges jogrendben az Alaptörvény alkalmazása nem függeszthető fel, az Alkotmánybíróság működése nem korlátozható.

(3) A különleges jogrendet a különleges jogrend bevezetésére jogosult szerv megszünteti, ha kihirdetésének feltételei már nem állnak fenn.

(4) A különleges jogrendben alkalmazandó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

.....
TEHÁT az egészséghez való jog korlátozható az I cikk alapján részben és arányosan !

1. A Kbt. és az Infotv. viszonya A Hatóság a 2018. évi tevékenységéről szóló beszámolójában elemzést tett közzé az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) egymáshoz való viszonyát illetően, elemezve a közadatok nyilvánosságának kérdését a közigazgatási eljárásban. Ennek lényege a következő: az Ákr. eljárási, iratbetekintési szabályainak értelmezése csak annyiban tartozik a Hatóság hatáskörébe, amennyiben az a két információs alapjogot érinti, a közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos alapjog-korlátozás lehetőségét azonban minden esetben megszorítóan kell értelmezni. Önmagában az a tény, hogy a kiadni kért adatokat egyébként közigazgatási hatósági eljárásban felhasználják, ezen adatokat nem fosztja meg közérdekű adat jellegüktől.

2. ....

5. *közérdekű adat*: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;

6. *közérdekből nyilvános adat*: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;

.....
2. *személyes adat*: az érintettre vonatkozó bármely információ;

.....
EMBERI ALAPJOGOK :

8. cikk

Minden személynek joga van az alkotmányban vagy a törvényben részére biztosított alapvető jogokat sértő eljárások ellen a hazai bíróságokhoz tényleges jogorvoslatért folyamodni.

12. cikk

Senkinek magánéletébe, családi ügyeibe, lakóhelye megválasztásába vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, sem pedig becsületében vagy jó hírnevében megsérteni. Minden személynek joga van az ilyen beavatkozásokkal vagy sértésekkel szemben a törvény védelméhez.

13. cikk

Az államon belül minden személynek joga van szabadon mozogni és lakóhelyét szabadon megválasztani.

Minden személynek joga van minden országot, ideértve saját hazáját is, elhagyni, valamint saját hazájába visszatérni.

18. cikk

Minden személynek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához, ez a jog magában foglalja a vallás és a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy a meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben oktatás, gyakorlás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.

19. cikk

Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást és hogy határookra való tekintet nélkül kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.

20. cikk

Minden személynek joga van békés célú gyülekezési és egyesülési szabadsághoz.

Senkit sem lehet valamely egyesületbe való belépésre kötelezni.

21. cikk

Minden személynek joga van a hazája közügyeinek igazgatásában akár közvetlenül, akár szabadon választott képviselői útján való részvételhez.

Minden személynek egyenlő feltételek mellett joga van saját hazájában közszolgálati állásokra való alkalmazásához.

A közhatalom tekintélyének alapja a nép akarata;

23. cikk

Minden személynek joga van a munkához, a munka szabad megválasztásához, a méltányos és kielégítő munkafeltételekhez és a munkanélküliség elleni védelemhez.

Az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül egyenlő bérhez van joga.

Mindenkinek, aki dolgozik, olyan méltányos és kielégítő fizetéshez van joga, amely számára és családjá számára az emberi méltóságnak megfelelő létet biztosít és amelyet megfelelő esetben a szociális védelem összes egyéb eszközei egészítenek ki.

Minden személynek joga van a pihenéshez, a szabad időhöz, nevezetesen a munka időtartamának ésszerű korlátozásához, valamint az időszakonkénti fizetett szabadsághoz.

24. cikk

Minden személynek joga van a pihenésre és szabadidőre, beleértve a munkaidő ésszerű korlátozását és az időszakos fizetett szabadságot.

25. cikk

Minden személynek joga van saját maga és családja egészségének és jólétének biztosítására alkalmas életszínvonalhoz, nevezetesen élelemhez, ruházathoz, lakáshoz, orvosi gondozáshoz, valamint a szükséges szociális szolgáltatásokhoz, joga van a munkanélküliség, betegség, rokkantság, özvegység, öregség esetére szóló, valamint mindazon más esetekre szóló biztosításhoz, amikor létfenntartási eszközeit akaratától független körülmények miatt elveszíti.

28. cikk

Minden személynek joga van ahhoz, hogy mind a társadalmi, mind a nemzetközi viszonyok tekintetében olyan rendszer uralkodjék, amelyben a jelen Nyilatkozatban kinyilvánított jogok és szabadságok teljes hatállyal érvényesülhessene

29. cikk

A személynek kötelességei vannak a közösséggel szemben, amelynek keretében egyedül lehetséges a személyiség szabad és teljes kifejlődése.

Jogainak gyakorlása és szabadságainak élvezete tekintetében senki sincs alávetve más korlátozásnak, mint amelyet a törvény kizárólag mások jogai és szabadságai elismerésének és tiszteletbentartásának biztosítása érdekében, valamint a demokratikus társadalom erkölcsse, közrendje és általános jóléte jogos követelményeinek kielégítése érdekében megállapít.

Ezeket a jogokat és szabadságokat semmi esetre sem lehet az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel ellentétesen gyakorolni.

30. cikk

A jelen Nyilatkozat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az valamely állam, valamely csoport, vagy valamely egyén részére bármilyen jogot adna arra, hogy az itt kinyilvánított jogok és szabadságok megsemmisítésére irányuló tevékenységet fejtsen ki, vagy ilyen cselekményt elkövessen.

Az alkotmányos államokkal szembeni alapvető fontosságú követelmény az, hogy ismerjék el és érvényesítsék az emberi jogokat és szabadságokat. Ennek megfelelően az alkotmányos demokráciák az alkotmányukban sorolják fel, és jogrendszerükben szabályozzák a minden embert megillető jogosítványokat. Az egyes államok alkotmányaiban és a különböző nemzetközi emberi jogi egyezményekben felsorolt, és ezáltal a tétéles jog részévé vált jogokat alapvető jogoknak (fundamental rights) vagy más néven alapjogoknak (Grundrechte) nevezzük. Az alapvető jogok az egyént jogosítják az 3 államot pedig kötelezik. Az egyén az állammal szemben ezekre a jogokra hivatkozhat, a bennük foglaltakat megkövetelheti, és adott esetben bírói úton érvényesítheti is. Az emberi jogokat illetve alapjogokat meg kell

különböztetni az ún. állampolgári jogoktól. Az emberi jogok, alapvető jogok ugyanis az állam területén tartózkodó minden egyént („mindenkit”) megilletnek. Az állampolgári jogok ezzel szemben olyan jogosítványok, amelyeket csak az adott állam állampolgárai élvezhetnek. A jogok e szűkebb körében tehát állampolgársági státusz szükséges. Az alapjogoknak két oldala van. Az alapjogok, az alapjogi jogviszonyok egyik oldalán, a szubjektív oldalon alanyi jogi jogosultság, a joggal való élés lehetősége áll, míg a másik, objektív oldalon ezzel szemben meghatározott állami kötelezettség található. Az alapjogok alanya bárki, bármely természetes személy lehet. Az emberi jogi egyezmények és az alkotmányok jellemző megfogalmazása szerint: „mindenkinek joga van...”, „mindenkit megillet...” „bárki élhet...” stb. Ezen túlmenően a jogi személyek sem zárhatók ki az alapjogok egy részéből, noha vannak olyan alapvető jogok amelyek alanyai – természetükből adódóan – csak emberek, természetes személyek lehetnek.

3. Az emberi jogok érvényesíthetősége szempontjából különös jelentősége van a jogok alkotmányi megfogalmazásának, a szabályozás jellegének. Ezek döntő mértékben befolyásolják a jogok „számonkérhetőségét” az adott államon, vagy más oldalról megközelítve állami feladatvállalás mértékét. Ebből a szempontból legalább három jogcsoportot célszerű elkülöníteni. a. „Klasszikus” alapjogok, alkotmányos alanyi jogok. Az alapjogokból mindig alanyi jogi jogosultság fakad, az alapjogoknak a jogviszonyokban alanyi jogi jellege van. Alanyi jogi jogosultság alatt azt értjük, hogy az adott jog állami/bírói úton közvetlenül kikényszeríthető. b. A jogvédelem következő szintjét a szoros értelemben vett alapjogoknak nem minősülő alkotmányos jogok képviselik. Ezekből a jogokból közvetlen alanyi jogi jogosultság nem keletkezik, érvényesíthetőségükhöz az állam aktív törvényhozói kötelezettségének a teljesítésére van szükség. A közvetlen „számonkérhetőség” az államon tehát korlátozott. Az alkotmányi rögzítés állami intézkedési kötelezettségeket teremt. Ez a jogalkotás mellett megfelelő intézményfenntartói feladatokat is jelent. Az állami kötelezettségként történő szabályozás főként a szociális jogok területén a jellemző. c. A jogok érvényesíthetősége szempontjából az állam számára a legkevesebb feladattal a pusztán államcélként történő megfogalmazás jár. Erre utal az olyan alkotmányi szóhasználat, mint a „törekszik”, „támogat”, „elismer” kifejezés. Az államcél az állam számára csupán hosszú távon megvalósítandó tevékenységi irányokat, stratégiát jelöl meg anélkül, hogy a kikényszeríthetőségre bármiképpen lehetőség volna.
4. A nemzetközi szerződések és az alkotmányok rendszere szerint a bennük megfogalmazott jogok a korlátozás lehetősége és feltételei alapján lényegében három csoportra oszthatók: 1. Korlátozhatatlan, vagy más néven abszolút jogok és abszolút tilalmak; 2. Különleges jogrend idején, időlegesen felfüggeszthető illetve korlátozható jogok; 3. Korlátozható jogok, vagyis azok a jogok amelyek állandó jelleggel, de meghatározott szigorú feltételek mellett törvényi korlátozás alá vehetők. 1. A korlátozhatatlan vagy más néven abszolút jogok alatt olyan feltétlen érvényesülést kívánó alapjogokat értünk, amelyekre a korlátozás tilalma vonatkozik, és amelyekkel szemben nincs olyan más alapjog vagy érték, illetve érdek amelyek miatt engedniük kellene. A korlátozhatatlan jogok szűk csoportjában jogok és tilalmak is megtalálhatók. 2. Az alapjogi dokumentumok egy része rendelkezik arról is, mely jogok esetében van lehetőség arra, hogy az állam rendkívüli helyzetére (háborús veszély, belső fegyveres konfliktus, elemi csapás stb.) tekintettel azok felfüggesztésre (időleges elvonásra) kerüljenek, vagy a „normális” mértéken túl is korlátozhatók legyenek. 3. A nem abszolút jognak minősülő alapjogok – mind elméletileg mind a mindennapi gyakorlatban – összeütközésbe (kollízió) kerülhetnek egymással. Ezekben az esetekben a törvényhozónak vagy a jogalkalmazónak kell eldöntenie, hogy melyik jogot részesíti előnyben, vagy fordítva, melyik jogot engedi korlátozni a másik alapjog javára. Ezért van fokozott szükség arra, hogy a nemzetközi és hazai jogi dokumentumok valamint a bírói, alkotmánybírói gyakorlat pontosan állapítsák meg az alapvető jogok korlátozásának feltételrendszerét. A nem abszolút jogokkal kapcsolatban a leggyakrabban felvetődő kérdés az, hogy milyen módon és milyen

mértékben megengedett ezek érvényesülési határainak a meghúzása. Az alapjogi dokumentumokból megállapíthatóan az alapvető jogok korlátozásának szigorú formai és tartalmi kritériumai vannak. A jogkorlátozásra egyrészt csak meghatározott formában, másrészt csak meghatározott tartalmi korlátok figyelembevételével kerülhet sor. Ha az állam a normaalkotás során nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek akkor a jogkorlátozás jogsértőnek minősül. Az emberi jogok korlátozására vonatkozó legáltalánosabb formai követelmény a törvényi szabályozás szükségessége. Ennek – egy szűkített értelemben vett – egyik jelentése 7 a törvényi jogforrási szint érvényesítése. A törvényi szabályozási kötelezettség ugyanakkor lényegében minőségi jellegű előírásokat is magában foglal, vagyis a jogkorlátozó intézkedések csak akkor alkotmányosak, ha azok nyilvános, előre megismerhető, világos, egyértelmű, és közérthető normákon alapulnak. Ezek a követelmények a jog uralmának (rule of law), és – ezen belül – a jogbiztonságnak az elvéből vezethetők le.

Korlátozása:

1. Az állam akkor folyamodhat a jogkorlátozás eszközéhez, ha a korlátozásnak van legitim célja, és a korlátozás szükséges egy demokratikus társadalomban az adott célok eléréséhez. 2. A következő kérdés az, hogy a jogkorlátozás alkalmas eszköz-e a kívánt cél elérésére. Ez a kritérium szigorúbb formában azt a követelményt támasztja, hogy az adott célt más módon nem lehet elérni. 3. Érvényesíteni kell továbbá az arányosság elvét is, vagyis azt, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A magyar alkotmánybírói gyakorlat ezen túlmenően azt is megköveteli, hogy a törvényhozó a korlátozással csak a feltétlenül szükséges mértékben éljen, és az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazza. 4. Végezetül gyakran alkalmazott „korlátja a korlátozásnak” az alapvető jogok „lényeges tartalmának” védelme illetve tiszteletben tartása. Alaptörvényünk I. cikk (2) bekezdésében lényegében ötvözi a magyar alkotmánybírói teszt legalapvetőbb követelményeit az Alapjogi Charta generális klauzulájával. E szerint: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt 8 céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

A pozitív diszkrimináció alkotmányos korlátját az egyenlő méltóságra vonatkozó megkülönböztetés tilalma és az alkotmányos alapjogok jelentik.

.....

A HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA KITERJED AZ EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTRA IS TEHÁT AZ OLTATLANOKAT NEM LEHET ELTILTANI SEMMITŐL, SEM ELŐNYBEN RÉSZESÍTENI AZ OLTOTTAKAT !

Az Ebktv. fontosabb rendelkezéseiről röviden A törvény személyi hatálya (a jogosultak köre) a Magyarország területén tartózkodó természetes személyeken túl kiterjed ezek csoportjaira, valamint a jogi személyekre és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre is. Mindezeket illetően az egyenlő bánásmód követelményét az Ebktv. az Alkotmánybíróság esetjogával összhangban határozta meg. Ez alapján a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba. Az 1. § értelmében tehát az érintett jogalanyokkal szemben „azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.” A törvény az egyenlő bánásmód megtartására kötelezettek körét kettősen határozza meg. A tág értelemben közfeladatot ellátó szervezetek (4. §), – mint pl. az állam, az önkormányzatok, a hatóságok, közszolgáltató szervezetek, oktatási intézmények stb. – valamennyi jogviszonyban kötelesek a követelményt megtartani. Ezzel szemben a „magánszféra” szereplői (5. §) csak az adott jogviszony tekintetében kötelesek az egyenlő bánásmódot érvényre juttatni. Így pl. azok,

akik az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben szolgáltatást nyújtanak vagy árut forgalmaznak, illetve akik állami támogatásban részesültek

b.) Közvetett hátrányos megkülönböztetés Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

d) Jogellenes elkülönítés Jogellenes elkülönítésnek minősül az a rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságai alapján egyes személyeket vagy személyek csoportját a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől vagy személyek csoportjától - anélkül, hogy azt törvény kifejezetten megengedné - elkülönít. e.) Megtorlás Megtorlásnak minősül az a magatartás, amely az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt kifogást emelő, eljárást indító vagy az eljárásban közreműködő személlyel szemben ezzel összefüggésben jogsérelmet okoz, jogsérelem okozására irányul vagy azzal fenyeget. f.) A törvény az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének tekinti az előző elkövetési magatartásokra adott utasítást is.

DE :

Az Ebktv. 7. § (2) bekezdésébe – az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően – eltérő mércét alkalmaz az alapjogokat érintő diszkriminációra, és azokra az esetekre, amikor a hátrányos megkülönböztetés alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozik. A törvény ennek megfelelően az alapjog korlátozására a szükségességi – arányossági mércét, egyéb – e körbe nem tartozó – esetekben pedig az ún. ésszerűségi tesztet rendeli alkalmazni. Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét az a rendelkezés (magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat) amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében, elkerülhetetlen esetben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos.

„11. § (1) Nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésén alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az a) törvényben vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul, és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkeztéig szól, vagy

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott rendelkezés nem sérthet alapvető jogot, nem biztosíthat feltétlen előnyt, és nem zárhatja ki az egyéni szempontok mérlegelését.”

.....

Közérdekű jogkorlátozás a nemzetközi jogban A nemzetközi jog tudománya a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (ENSZ; 1966) és az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Európa Tanács; 1950) rendszerének alapján a bennük megfogalmazott jogokat a korlátozás lehetősége és feltételei alapján három csoportba osztja: 15 Abszolút jogok; vagyis azok a jogok, amelyek mindenkor és korlátozás nélküli biztosítására vállalnak az államok kötelezettséget (pl. élethez való jog; kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma; büntetőtörvények visszaható hatályának tilalma stb.). Azok a jogok, amelyekről időlegesen, szigorú feltételek szerint elrendelt „szükségállapot” idején el lehet térni (pl. kényszer vagy kötelező munka tilalma, a bírósági eljárás egyes garanciális rendelkezései stb.). Korlátozható jogok; a polgári és politikai jogok olyan csoportja, amelyek állandó jelleggel, meghatározott szigorú feltételek mellett törvényi korlátozás alá vehetők. E feltételek között szerepel az a követelmény, hogy a korlátozásra csak az egyezményekben megfogalmazott általános indokra való hivatkozással kerülhet sor. A dolgozat témáját adó „közérdekek” („közrend”; „közegészségügy”; „közkerülés” stb.) problematikája is ebben a körben merül fel. A nemzetközi dokumentumok legitim alapjog-korlátozási okokként a közérdekűség érvényre juttatására részben általános klauzulát, mások pedig jogspecifikus, az egyes jogokhoz

kapcsolódó korlátozási célokat fogalmaznak meg. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948) 29. cikk (2) bekezdése általános klauzulát tartalmaz: „Jogainak gyakorlása és szabadságainak élvezete tekintetében senki sincs alávetve más korlátozásnak, mint amelyet a törvény kizárólag mások jogai és szabadságai elismerésének és tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, valamint a demokratikus társadalom erkölce, közrendje és általános jóléte jogos követelményének kielégítése érdekében megállapít.” A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (PPE) az egyes jogoknál fogalmaz meg specifikus korlátozási célokat. Ilyen egyedi korlátozási klauzula található a következő jogoknál: 12. cikk: mozgásszabadság, 14. cikk 1. pont: bírósági tárgyalás nyilvánossága; 18. cikk 3. pont: gondolat, lelkiismeret és vallásszabadság; 19. cikk: szabad véleménynyilvánítás (a 20. cikk külön is tiltja a háborús propagandát, olyan nemzeti, faji vagy vallási gyűlölet hirdetését, amely megkülönböztetésre, ellenségeskedésre vagy erőszakra izgat); — 21. cikk: gyülekezési jog; 15 A bőséges irodalomból lásd pl. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: Az emberi jogoktól való időleges eltérés, illetve az emberi jogok állandó jellegű törvényes korlátozása. Acta Humana, 1995. N° 18- 19., 24-39. p.; NAGY KÁROLY: Nemzetközi jog. Püski Kiadó, Bp., 1999, 317-339. p

.....

Az 1993. évi XXX. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezménye szintén nem tartalmaz általános szabályt a benne rögzített jogok korlátozhatóságáról, hanem az egyes jogoknál intézkedik a korlátozás megengedett indokairól. A következőkben csak azokat a jogokat soroljuk fel, amelyek a közérdek körébe tartozó klauzulába megfogalmazott indokok alapján korlátozhatók: — 6. cikk 1.: a bírósági tárgyalás nyilvánosságának elve; 8. cikk: a magánélet védelme; — 9. cikk: gondolat-, vallás- és lelkiismereti szabadság; 10. cikk: a véleménynyilvánítás szabadsága; 11. cikk: gyülekezés és egyesülés szabadsága; 1. jegyzőkönyv 1. cikk: tulajdonhoz való jog; 4. jegyzőkönyv 2. cikk: a mozgásszabadság; — 7. jegyzőkönyv 1. cikk: külföldiek kiutasítása. Ki kell emelnünk, hogy a közérdekű jogkorlátozási indokok (célok) melle tt — sőt jelentőségét illetően előtt — az esetek döntő többségében vagy általában kerül megfogalmazásra „mások jogainak vagy szabadságainak védelme”, vagy pedig ilyen tartalommal bíró egyéb konkrét indokokat találhatunk, mint pl. „kiskorúak érdekei”, jelek magánéletének védelme”, „mások jó hírneve vagy jogai”, „bizalmas értesülés közlésének megakadályozása” stb

[Az alapjogok korlátozása - ijoten](#)

[ijoten.hu](#) > [uploads](#) > [az-alapjogok-korltozsa](#)

1. Az alapjogok korlátozása Szerző: GÁRDOS-OROSZ Fruzsina Affiliáció: tudományos főmunkatárs, Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet; egyetemi docens ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Rovat: Alkotmányjog Rovatszerkesztő: BODNÁR Eszter, JAKAB András Lezárás dátuma: 2020.03.31 Idézési javaslat: GÁRDOS-OROSZ Fruzsina: „Az alapjogok korlátozása” in JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SÜLYOK Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Alkotmányjog rovat, rovatszerkesztő: BODNÁR Eszter, JAKAB András) <http://ijoten.hu/szocikk/az-alapjogok-korltozsa> (2020). Konkrét szöveghelyre való hivatkozáshoz javasoljuk a szövegbeli bekezdésszámok használatát, pl. [8] vagy [12]–[18]. Az alapvető jogok legnagyobb része korlátozható, másképpen mondva az egyes helyzetekben más alapvető jogok érvényesülése érdekében az állam csak az alapjogok korlátozott tartalmát védi. Bizonyos helyzetekben nem gyakorolhatjuk például úgy a véleménynyilvánítási szabadságunkat nagy nyilvánosság előtt, hogy azzal mások elpusztítására hergeljük tette kész embertársainkat. A szócikk az alapvető jogok korlátozhatóságáról, az alapvető jogok tartalmának a megállapításáról szól. Az első részek az alapjogi gondolkodás fejlődését, az alapjogi rendszer működésének alapgondolatait mutatják be. Ezt követően az elméleti kiindulópontok ismertetésére kerül sor, majd a nemzetközi jogi és európai uniós szttenderdek és a magyar szabályozás bemutatása következik. A szócikk végül rátér arra, hogy mi a szükségességiarányossági vizsgálat lényege, milyen más módszerek vannak az alapjog-korlátozás alkotmányosságának vizsgálatára, valamint hogy más jogrendszerekben hogyan történik az alapvető jogok tartalmának a megállapítása. Tartalomjegyzék 1. A korlátozott alapjogi

gondolkodás 2. Az alapjogok korlátozásának történeti kialakulása 3. Az alapjogok korlátozásának elméleti alapjai 4. Az emberi jogok korlátozása a nemzetközi jogban 5. Alapjogkorlátozás Magyarországon 6. A szükségességi-arányossági teszt és kapcsolata más mércékkel 7. JEGYZETEK 1. A korlátozott alapjogi gondolkod

<https://ijoten.hu/uploads/az-alapjogok-korltozsa.pdf>

A Helsinkai Bizottság és az Amnesty International is tisztában van a jogsértésekkel de nem lép fel ellene hivatalosan, csak nyilatkozgatnak újságíróknak ! TASZ ugyanez !

Az a nagyon nagy kérdés, hogy ezek a korlátozások az arányosság és szükségesség keretei között maradnak-e. Magyarán: tényleg csak azokat a szabadságainkat veszítjük el, veszi el tőlünk az állam, amelyeket feltétlenül szükséges" - magyarázta Kádár András, a Magyar Helsinkai Bizottság társelnöke.

A hatalomgyakorlók általában hajlamosak túlzásba vinni a hatalomgyakorlást, ezért van szükség különböző kontrollmechanizmusokra, hogy a túlkapásokat vissza lehessen nyesegetni. Nyilván minden kormányt kellemetlenül érint, ha például nagy tömegek fejezik ki a tiltakozásukat a politikájukkal, a lépéseikkel szemben, ezért vonzó az a lehetőség, hogy ilyenkor a járványra hivatkozva csorbítsák ezeket az alapjogokat.

Nem kapunk elég információt

A közérdekű információhoz való jog szintén az alapjogok közé tartozik. Járvány idején pedig különösen fontos, hogy megbízható, naprakész adatokat kapjunk.

„Ilyen helyzetben a saját hibáinak az elfedésére tud ahhoz folyamodni egy kormány, hogy korlátozza az adatokhoz való hozzáférést, vagy esetleg fenyegeti azokat, akik az adatokat közzéteszik. __Erre is láttunk példát a magyar kontextusban, mondjuk amikor a minisztérium megtiltotta a kórházaknak, hogy adatokat szolgáltatassanak újságíróknak, politikusoknak, vagy amikor egy Facebook-poszt miatt volt, akihez hajnalban megérkezett a rendőrség házkutatásra és az érintett kihallgatására" - mondta Kádár András.

A helyzetet hasonlóan látja az Amensty International Magyarország igazgatója, Vig Dávid is:

Nemcsak Magyarországon, hanem a világ számos országában látunk arra példát, hogy kormányzatok elhallgattatják a kritikus hangokat, legyen szó olyan egészségügyi dolgozókról, akik a védőfelszerelések hiányára hívják fel a figyelmet kórházakban, legyen szó olyan újságírókról, akik a koronavírus-járvány kezelésével kapcsolatos problémákra hívják fel a figyelmet, vagy legyen szó olyan emberekről, akik például Belaruszban egy választás után tüntetnek az utcákon.

Meddig mehet el az állam?

„Emberi jogi problémaként fogalmazható meg a tavaszi kórházkiürítések során az, hogy olyanok is ellátatlanul maradtak, akiknek nem feltétlenül kellett volna. Az őrszi, második hullám idején pedig az a kérdés, hogy vajon a kormányzat időben tette-e

meg azokat a lépéseket, amelyek a járvány visszaszorításához szükségesek. Tehát azt az életvédelmi kötelezettségét, amely nagyon alapvető, azt megfelelően teljesítette-e" - sorolta a magyarországi járványkezelés problémáit Kádár András. Az állami lépések kapcsán sokszor egyáltalán nem egyértelmű, hogy szükségesek és arányosak-e. A szakértő szerint ennek eldöntéséhez a bíróságokra kell hagyatkozni: **Az egyik fél azt állítja, hogy az én jogomat aránytalanul korlátozzák, a másik fél, a hatalom pedig azt, hogy erre bizony szükség van. Az állam fenntart egy rendszert arra, hogy ezeket a gyakran nagyon nehéz vitákat eldöntse. Ennek a kulcsa az, hogyha van egy valóban független bírósági, alkotmánybírósági rendszer egy országban, akkor előbb-utóbb ezek a viták megnyugtatóan el tudnak dőlni. Ha viszont a bíróságok és az alkotmánybíróság függetlensége veszélyben van, akkor fennáll annak a lehetősége, hogy aránytalan és túlsúlyos korlátozások is fennmaradnak.**

„Annyi biztos, hogy egy ilyen helyzetben egy kicsit nagyobb türelemmel kell lenni a kormányzat iránt, mert a kormányzat számára is rendkívüli a helyzet. De nagyon fontos az, hogy a kormányzat ezzel a türelemmel ne éljen vissza, és megtegye azokat a lépéseket, amelyek a bizalom fenntartásához szükségesek. Például szolgáltasson megbízható adatokat, érezhesse azt a polgár, hogy ha itt valamilyen korlátozás van, akkor annak van alapja, és meg is ismerhesse, hogy mi az alapja" - tette hozzá Kádár.

. Országos és nemzetközi szinten is komoly a veszélye annak, hogy a koronavírusnak hosszabb távon is komoly következményei lesznek az alapjogokat illetően. Kínában például az emberi jogok nagyon komoly korlátozásával tudták kordában tartani a koronavírust, ami erősítheti azt a narratívát, hogy a drasztikus jogkorlátozás is elfogadható. A nemzetközi intézmények szintén veszélyben vannak:

Komoly veszély az is, hogy a korlátozások a veszély elmúltával, a szükségesnél jóval tovább is érvényben maradnak. Magyarországon erre már konkrét példa is volt, árulta el Kádár András:

„A tavaszi első hullám idején a börtönökben a hozzátartozói látogatásokat egy idő után teljesen leállították. Ami nyilván akkor, amikor egy járvány felfutó időszakban van, vagy nagyon magasak a számok, teljes mértékben indokolható. Viszont nyáron, amikor napi néhány megbetegedés volt az országban, nem állították vissza a hozzátartozói látogatás lehetőségét. Egész nyáron folyamatosan fenntartották a látogatási tilalmat, ami azt jelenti, hogy egyes fogvatartottak most már lassan egy éve nem láthatják a hozzátartozóikat, és gyerekek, szülők, házastársak sem találkozhatnak a szerettükkel. Itt megint az arányosság kérdése merül fel. Amikor a kórházakban, idősotthonokban már lehetséges volt a látogatás, a börtönökben akkor sem. Nyilván nem függetlenül attól, hogy a látogatások terhet jelentenek a büntetés-végrehajtási szervezetnek. Természetesen más területen is elképzelhető, hogy lesznek ilyen törekvések, ezért résen kell lenni.”

.....
Az ombudsman szerint emberi jogokat sértettek azzal, hogy a koronavírus miatt Melbourne-ben lezártak kilenc toronyházat.

A Victoria állambeli kormány döntése értelmében [július 4-én két hétre teljes lezárást rendeltek el](#) kilenc társasházra 23 fertőzött miatt, ezzel 3000 embert zárva falak közé. A lezárásról viszont nem szóltak előre a lakosoknak, ezért sokan élelem és gyógyszer nélkül maradtak. A lakók nagyobb része kis jövedelmű, kulturálisan pedig sokszínű a közösség, sokuk háborús övezetből érkezett Ausztráliába, többségük alkalmi munkákból él.

Az ombudsman felszólította Victoria állam kormányát, hogy kérjen bocsánatot a lakóktól az őket ért károk és stresszhatás miatt, azonban a kormány tagadja, hogy az

intézkedésekkel emberi jogokat sértettek volna, és nem hajlandók bocsánatot kérni azért, mert „emberek életét mentették meg.”

Az ombudsman szerint azonban a kormány döntése saját hatáskörű volt, és egyáltalán nem egészségügyi szakemberek véleményén alapult. A megbízott tisztifőorvos mindössze 15 percet kapott arra, hogy eldöntse, az intézkedés sérti-e az emberi jogokat, aki aláírta ugyan az intézkedést, de nem javasolta, hogy azonnal bevezessék. (BBC)

- Ha Amerikában sérti az Emberi Jogokat,akkor nálunk is sérti,ha az Ombudsman hajlandó ezt kimondani !?

.....
A „Coronavirus világjárvány az EU-ban: Alapjogi vonatkozások” című FRA jelentés azt vizsgálja, hogy az uniós tagállamok milyen intézkedéseket alkalmaznak a világjárvány kezelésére, így ráirányítja a figyelmet azokra, a jogokat tiszteletben tartó megközelítésekre, amelyekből más tagállamok tanulhatnak.

<https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-april-1> Ez letölthető angol dokumentum pdf ben !

Áttekintés

A jelentés négy egymással összefüggő kérdésre összpontosít:

- intézkedések a COVID-19 visszaszorítására és annak hatásának enyhítésére a társadalmi élet, az oktatás, a munka és a mozgás szabadsága, valamint a menedékjog és a migráció területén;
- a vírus hatása és annak elterjedésének korlátozása a társadalom bizonyos csoportjaira;
- xenofób és rasszista diszkrimináció, ideértve a gyűlölet-bűncselekményeket is;
- a kitöréssel kapcsolatos dezinformáció terjedése és a kapcsolódó elszigetelési intézkedések adatvédelemre és magánéletre gyakorolt következményei.

HELSINKI a TASZ és AMNESTY JELENTÉSEI AZ ÁTMENETI RENDELKEZÉSEKRŐL ,JOGSÉRTÉSEKRŐL :

Az Amnesty International Magyarország, az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet, a Magyar Helsinki Bizottság és a Társaság a Szabadságjogokért közös elemzésben tekintik át ezeket a szabályokat, és azokat az új kereteket, amiket az átmeneti törvény alakított ki egy esetleges jövőbeni veszélyhelyzetre, illetve a jelenleg is érvényben lévő egészségügyi válsághelyzetre vonatkozóan.

Az elemzés itt tölthető le:

[Részletes elemzés az Átmeneti Törvénynek a különleges jogrendre és az egészségügyi válsághelyzetre vonatkozó szabályairól, valamint alapjogokat és jogállami normákat érintő egyéb rendelkezéseiről](#)

.....

A Magyar Helsinki Bizottság a maga eszközeivel igyekszik segíteni a tisztánlátást. Így be tudunk számolni egy olyan tragikus esetről, amiről nem lehetne tudomása szinte senkinek, ha Németh Athina – legyen ő bárki is – nem akar segíteni egy magára hagyott családnak és nem irányítja őket a Magyar Helsinki Bizottsághoz.

A civil jogvédő szervezet egy kórházból április 15-én elbocsátott idős asszony április 22-én bekövetkezett tragikus halála miatt nyújt jogi képviselőt. A haláleset előzménye az volt, hogy az egyik kórházban az ágykiürítések miatt a krónikus belgyógyászati osztályt felszámolták, és nem volt lehetőség rehabilitációs célból átvinni egy másik osztályra a beteget, ezért hazaküldték. A magatehetetlen és súlyos fájdalmakat átélő

beteg ellátása így a lányára maradt. Sem a kórház, sem a kezelőorvos nem tájékoztatta a teendőkről. Segítségkérésére senki nem reagált.

A beteg állapota 2020. április 21-re annyira súlyos lett, hogy mentővel vissza kellett szállítani a kórházba, ahol egy nap múlva elhunyt.

Az eset miatt az elhunyt beteg lánya kérésére az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 2. és 3. cikkében foglalt joga megsértése miatt indítunk eljárást. A strasbourgi bíróságnak abban a kérdésben kell majd állást foglalnia, hogy a súlyos beteg és magatehetetlen ember kórházi ellátásának megszüntetése és másfajta szakellátás biztosításának hiánya megsértette-e az elhunyt élethez, illetve az emberhez méltó bánásmóddhoz való jogát. A kórházból elbocsátás tényét, a beteg állapotát és a halálesetet egészségügyi dokumentáció bizonyítja.

Kegyeleti okokból ennyit lehet most elmondani. A strasbourgi per előrehaladtával tájékoztatni fogjuk az ügy fejleményeiről a közvéleményt.

.....

